UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Compendium pulcherimu[m] Juriscanonici clarissimi Juris vtriusq[ue] Doctoris [et] Equitis Petri Raue[n]natis Jn quo innumerabilia aurea [et] elega[n]tia dicta [con]tine[n]tur

Tommai, Pietro

Köln, 1507

VD16 VD16 T 1535

Jn Rubrica de Decimis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-99059

Visual Library

¶ In Rubrica de Decimis.

¶Vidi ⁊ legi tractatū quēdā ſatis lōgū ī ma-
teria decimaꝝ. editū a quodā clariſſimo docto
re ſacre theologie aduerſ⁹ canoniſtas. in q̄ dr̄
ſe reprobaſſe Innocētiū. glo. Hoſtiē. Joānē
andree. ⁊ reliq̄s canoniſtas. ⁊ parcat mihi do
minatio ſua puto ꝙ potuiſſet vti ꝯuenictiori
verbo q̄ꝫ ſit verbū reprobabo. qḋ multū īplet
os ꝓferētis. ⁊ reprobat⁹ p̄t dici ille. cui nulla
eſt ſpes ſalutis ⁊ redēptōis. Dicit̄ etiā in ꝑnci
pio tractat⁹ ꝙ ſolēniter diſputauit ꝯtra cano
niſtas. Ab. noſter dedit cām edicto ꝙ aliqui
moderni ſcribāt ꝯ canoniſtas. dixit eñ ꝙ mo
tiua theologoꝝ ſtringūt. dicūt ergo ipi q̄re nō
ſcribim⁹. motiua nr̄a ſtringūt. ꝯfundam⁹ eos
qꝛ aliter nō credebāt ꝙ motiua ſua ſtringerēt.
niſi ad dictū Ab. Innocēti⁹ aūt papa non di-
xit ſic. Noui multos excellētes theologos in
italia q̄ tenēt opiōnē canoniſtaꝝ moti auctori
tate doctorū eccleſie. ⁊ Romanoꝝ pontificū.
eſt ergo ortū ſciſma int̄ theologos modernos.
ergo opinio canoniſtarū eſt veriſſima. cū ha-
beat etiā theologos adherētes. Et doleo non
modice ꝙ nūc nō poſſum latiſſime ſcribere cō
tra ſua dicta. quia tempus mihi nō datur ſed
reſeruo hoc in tempus commodi⁹. ſtatui tñ p̄
cibus quorundā iuriſtaruꝫ motus nonnulla
pauca ſcribere contra ipm in p̄ſentiaꝝ. ⁊ veni
am dabit mihi domīatio ſua ſi pro d̄fenſione
ſplendidiſſimorū luminū iuris ⁊ preceptoruꝫ
meorū qui ſatis dici poſſunt mei p̄ceptores.
quia bibi ⁊ quotidie bibo de aqua ſuauiſſima
ſuorū fontiū. ⁊ etiam pro defenſione veritatis
oſtendā ipm erraſſe. non tot illuſtres viros.
Sed q̄d dico imo ipos Romanos pōtifices
quos vult aduerſarius nr̄ erraſſe cū ipſi Ro
mani pōtifices apertiſſime loquant̄ ꝯtra ipꝫ.
licet ipē velit interpretari iura ipſoꝝ modo in
audito. Eſt igitur quota decime de iure diuino
obligāte hodie nō de iure humano. vt aptiſſi-
me affirmāt romani pontifices in multꝫ locis.
⁊ ita ē cōmunis opio vt notāt doctores nr̄i in
c. j. de deci. in. vj. ⁊ ita determiarūt dn̄i de rota.
in quoꝝ nūero ſunt doctiſſimi. nō ſolū in iu-
re ſed etiā in ſacris ſcripturis. ⁊ quotidie ferūt̄
ſentētie in curijs epiſcopoꝝ cōtra illos q̄ etiaꝫ
longiſſimis temporib⁹ nō ſoluerūt. ⁊ ex conſi
lio meo fuerūt late ſentētie. nec vnq̄ꝫ de h̄ peni
tentiā ſuꝫ acturus tanq̄ꝫ peccaueri. ⁊ lex teſta
menti veterꝫ ē in teſtamēto nouo approbata.
Luce. xj. ⁊ Matthei. xxiij. ⁊ ibi glo. clare. quā
refert aduerſari⁹ noſter lꝫ dicat ꝙ Chryſoſto-
mus teneat ꝯtrariū. ſed vbi ſunt opiones. ad
papā ſpectat decernere. c. j. de biga. in. vj. et h̄
nō negat doctor ipē in ſuo tractatu. ⁊ ex ꝯfeſ-
ſione ſua ꝯdemnat̄ dū ſubmittit dicēda per ſe
correctioni ſedis aplice. ſubmittit etiā ſe corre
ctioni eorū quoꝝ intereſt errātes corrigere. et
in hoc benefecit. ⁊ hoc eſt officiū canoniſtarū
corrigere errantes in matia d̄cimaꝝ. nec ē op⁹
ire ad ſedē apoſtolicā. quia iā ipa d̄termiauit.
Canoniſte ergo habēt corrigere illos q̄ nolūt
ſano modo itelligre determiatiōꝫ eccl'e. ⁊ in h̄
laudand⁹ eſt profecto. quia ſolū voluit oſten-
dere ingeniū ſuū qḋ eſt ſublime. Et p̄ ꝯfirma
tione veritatis adduco extrauagantez Boni
facij. viij. que incipit. vnā ſanctā. vbi dicit̄ ꝙ
deus inſtituit decimas vt denotaret̄ ꝙ terre-
na poteſtas eſt ſubiecta eccleſiaſtice. ⁊ ſic ſol-
uūtur decime tanq̄ꝫ cenſ⁹ debit⁹ p̄ laicos cleri
cis. ⁊ iſtū tex. nō vidit doctor ipſe ſicut multa
alia in hac materia nō vidit. Et ꝙ determina
tio ſpectet ad eccleſiā in ſimilib⁹ caſibus. addu
co Antho. de bu. in. c. tua. de deci. dicentem. ꝙ
in his q̄ attinēt ad precepta diuia ſtandū ē po
tius declaratiōi canoniſtarū q̄ꝫ theologorū.
quorū eſt ꝯuenicti⁹ ſcripturas ſacras interpre
ri q̄ꝫ precipere. aut de preceptis decernere. licꝫ
aduerſari⁹ noſter ipm aliter referat. ſed nō vi-
dit Cardina. Alexan. acutiſſimū iuriſtā. ⁊ eti
am theologū nūc viuentē. qui ita ipm refert ī
c. j. x. diſt. ⁊ Abb. in. c. tua. de deci. qui dr̄ ex in
tentiōe Anto. de bu. ꝙ theologi peccant ho-
die dicētes decimas nō deberi. Et quia Abb.
ibi dicit. ꝙ vbi dictū alicuius ſancti iuuat̄ au
ctoritate iuris diuini. potius ei q̄ꝫ ꝯſtitutioni
ſummi pōtificis ſtandū eſt. Aduerſari⁹ cano-
niſtarū gloriatur de hoc dicto dicens. ꝙ cuꝫ di
ctū ſancti Tho. iuuet̄ auctoritate Pauli ⁊ a-
poſtoloꝝ. ꝙ precepta iudicialia hodie ceſſent.
ergo ſtandū ē potius dictꝫ ſanctoruꝫ. Sꝫ ego
quero ab eo q̄s habet determiare h̄. an ipſe ſit
ſupra papā vt poſſit dicere tu papa male feci-
ſti. quia tu habes auctoritatē ſacre ſcp̄ture in
contrariū. ⁊ iō ſapient̄ ſequit̄ Abb. queꝫ non
curauit referre. qꝛ faciebat ꝯtra ipm ꝙ hoc de
terminare potius ſpectat ad eccl'iam vniuer-
ſalē. ⁊ ad ꝯciliū gn̄ale q̄ꝫ ad p̄uatā p̄ſonā. cuꝫ
ergo papa interpretet̄ ꝙ hodie decime ſint de

ꝓcepto diuio. ⁊ habeat auctoritatē euāgeli/
ſtarū ⁊ doctoꝝ ſctōꝝ. aduerſarij aūt dicāt cō/
trariū. oportet ꝯuocare ꝯciliū gñale ſm Ab.
⁊ quouſqꝫ nō ꝯuocet̄ ⁊ alit̄ determinet̄ ſtan/
dū ē ꝯſtitutiōib⁹ romanoꝝ pōtificū. ⁊ canōi/
ſtis ita int̄pretātib⁹. Ipis ē data ptās nō ad/
uerſario nr̄o. ⁊ iuriſcōſnlt⁹ in. l. mīme. ff. de le
gi. dixit. ꝙ mīme mutāda ſunt q̄ ſꝑ int̄pretati
onē habuert̄ certā. Et lꝫ dicat doctor ipē ꝙ ſā/
ctus Tho. teneat ꝙ decie ſint hodie d̾ iure hūa
no nō diuio. mihi videt̄ ꝙ teneat opionē cano
niſtaꝝ. ⁊ vt video doctor ipē nō aduertit dili/
gēter ad v̾ba ſcti Thome. ij. ij. q. lxxxvij. dicit
eñ ſctūs Tho. ſic. ꝙ p̄ceptū de ſolutiōe decia
rū q̄ꝫtū ad id qđ erat morale. datū ē in euāge/
lio a dn̄o. vbi d̾t Matth. x. dign⁹ ē opari⁹ mer
cede ſua. ⁊ etiā ab Aplo. j. ad corinth. ix. ſꝫ de
termiatio certe ptꝭ ē reſuata ordinatiōi eccl'ie.
hec ſctūs Thom. in iſtis v̾bis nō d̾t ꝙ q̄ta ſit
mere de iure poſitiuo hūano. ſꝫ d̾t ꝙ detmina/
tio ē reſuata. vult ſctūs doctor ſici effectu. ꝙ
papa nō poſſit facere legē gñalē ꝙ mercēnari
us nō hēret ſuā mercedē. q2 h̄ eēt de directo cō
tra legē diuinā ⁊ naturalē. nec etiā p̄t ſubeſſe
cā aliq̄ vrgēs ꝓpter quā fiat illa lex gñal'. q2 il
lud eſſꝫ in totū deſtruere legē diuinā. ⁊ natura
lē. ſꝫ bene poſſet eccl'ia minuere ius diuinum
q̄ntū ad q̄taꝫ decime determiatā inſtitutōne
diuia. ſꝫ varietatē locoꝝ ⁊ tēpoꝝ certo caſu ex
cā. ⁊ ſic remāſit determiatio ī ordinatōe eccl'e.
qđ ſi eccl'a faceret eſſet ius diuinū. ſꝫ limitatū.
⁊ etiā ꝙ nihil detur. aliq̄ caſu ꝯcedere p̄t ex cā.
⁊ aliđ ē tollere in totū legē. aliud ē limitare. Ex
emplū pono. ciuitas hñs ſua ſtatuta dedit po
teſtatē aliq̄b⁹ ciuib⁹ ꝙ poſſent illa ſtatuta anti
qua limitare ⁊ moderari. in aliq̄ corrigant illa
vel limitāt. q̄ro vtꝝ illa ſtatuta ſic limitata di
cant̄ ſtatuta ciuitatis. vel illoꝝ limitantiū. Et
rn̄deat q̄ ſapit. Quero etiā ſuppoſito etiā opi/
nione aduerſarij ꝙ p̄ceptū d̾ quota decime ſit
iudiciale aliq̄ mō. qđ tñ nō pono ꝑ cōſtāti. ſu
perior fecit edictum ꝑ vnum annū duraturū.
ꝙ nēo in ſua ciuitate audeat portare arma. et
mittit illud edictū ad ſuū officialē ad publicā
dum. dans officiali arbitrium vt ſi ſibi vide/
bitur inſpecta ꝯditiōe tpis. vl' alio reſpectu. ꝙ
poſt tp̄s finitū poſſit illud renouare. renouat
officialis iſtđ edictū. dicet̄ edictū ſupiorꝭ nō of
ficialis renouātis. ⁊ ſuccedet regl'a. Qui ꝑ ali
um facit ⁊c. ⁊ vt tollā vnā obiectiōeꝫ. dico ꝙ
aliđ ē creare officialē. ⁊ dare ſibi ptātē cōdēdi
leges. Aliđ ēſt ꝙ ſupior ꝯdat vnā legē dura/
turā vſqꝫ ad certū tp̄s. cū arbitrio dato offici/
ali vt poſſꝫ illā renouare poſt tp̄s ſi ſibi vide/
bitur. nec tūc obſtabit ſcriptura. ꝙ iudicialia
ceſſent ꝙ ſatis factū ē poſtq̄ꝫ ſemel ceſſarūt. et
erat ī arbitrio officialis nō renouare. ſicut vi/
demus in multis iudicialib⁹ q̄ nō ſunt reno/
uata. ⁊ illa ceſſatio nō fuit ſimplex ſꝫ ꝯdiciōa
ta ſm Tho. ergo ſuccedit doctrina iuriſcōſul/
ti. in. l. aut p̄uatiꝫ. §. j. ff. ad turpil. vbi ꝑ gl'. et
Bar. Et tandē ſufficit canoniſtis ꝙ cū d̾cima
fuerit inſtituta ꝓpter multas cauſas. ꝙ lꝫ ali/
qua illaꝝ deficiat ⁊ alie nō ceſſent. remāet diſ/
poſitio q̄te hodie in ſuo robore. §. affinitatꝭ.
inſti. d̾ nup. ⁊ huic īmobili fundamēto innitit̄
eccl'ia. cū in hāc ſn̄iam ꝯueniāt ſcti doctores q̄
fuerūt cū ſua doctrina p̄ceptores coꝝ q̄ audēt
tenere ꝯtriū. ⁊ ad eccl'aꝫ ſpectat determiare. c. ꝑ
venerabilē. q̄ fi. ſint legit. Et ꝙ iſta fuerit ſn̄ia
ſcti Tho. ꝓbo ex v̾bis ſuis dū d̾t. ꝙ nō ſunt ī
ſtatu dānatiōis illi q̄ nō ſoluūt ī locꝭ ill' in q̄b⁹
eccl'a nō petit. niſi forte ꝓpt̄ obſtinatōneꝫ ani
mi hñtes volūtatē nō ſoluēdi etiā ſi ab eis pe/
terent̄. hec ſctūs doctor. Mō deduco ſic. Si q̄
ta eſſꝫ de iure poſitiuo hūano. ⁊ bona fide nō
ſoluētes ꝑ lōgiſſima tpa eſſent ocobligati. vt
aduerſari⁹ d̾t. quare deberēt peccare ſi nō ſol
uerēt quādo peterēt̄. q2 cū habeāt legē pro ſe.
ergo nō peccāt. l. gracchus. C. de adul. ⁊ ſic d̾
ciperent̄ auctoritate legis. ſꝫ q2 ſctūs doctor vi
dit. ꝙ iſta q̄ta erat īabrogabilis iō ſic dixit. q2
de⁹ reſpicit cor nō manū. xiiij. q. v. c. ſi q̄d. ⁊ ad
uerſarius videns ſe ſtrāgulari h̄ dicto. ꝯuola
uit ad refugiū. d̾t p̄mo ꝙ ſctūs Doctor loquit̄
quādo papa mādaret ꝙ ſoluerent̄. ſꝫ cū bona
venia nō ꝯſiderauit v̾ba ſua medullit⁹. ſꝫ ſuꝑ
ficial'r. d̾t eñ ipē in locis in q̄b⁹ eccl'a non petit
papa nō petit decimas debitas eccleſijs. ꝓs
eñ d̾r petere cui aliq̄d debet̄. ⁊ iudex condem/
nat. ergo ſctūs doc. loquit̄ de plebano petēte.
⁊ ex eo ꝙ petit. peccāt nō ſoluētes. ipēmet vi/
dēs ꝙ iſta ſolutio ꝓſternit̄ cōfugit ad aliā. ſcꝫ
ꝙ ſctūs doctor loq̄t̄ qñ miſter indigeret illa q̄/
ta. hec nō valet q2 ſctūs doctor non d̾t h̄. imo
d̾t ꝯtriū. q2 euāgeliū d̾t. dign⁹ ē mercēnari⁹ mer
cede ſua. q2 mercēnari⁹ dꝫ hr̄e mercedē etiā di
ues. Quero ab eo ipē legit theologiā. ⁊ ſolen

miter vt audio. quia vere ē magnꝰ theologꝰ. an
legat gratis ſuppoſito ꝙ ſit diues. ſi diceret ꝙ
ſic. ⁊ ego dicerem ꝙ nō. oīa iura clamant ꝙ
quis nō debet militare ſtipēdijs proprijs. po/
namus ꝙ plebanꝰ habeat bōa patrimōialia
quare non debet ſibi merces ꝓ admīſtratōne
ſpūaliū. Sꝫ ſibi venia dāda ē. qꝛ forte text. in
c. quoniā. xvi. q. i. ſuperficialiter lectus ipſuꝫ
decepit. ſed nō aduertit ad text. i. c. clerici om/
nes. i. q. ij. vbi dicitur. ꝙ datur clerico ſtipen/
diū nō propter indigentiā ſed propter ſuiciū.
nō eīm tenetur ſuo patrimōio militare. nō ad
uertit etiā ad dictū notabile Inno. ⁊ doctoꝝ
in. c. epiſcopꝰ. de preben. Et alibi idem ſctūs
doctor dicit. ꝙ nulla valet conſuetudo ꝙ deci
me nō ſoluant. ⁊ Archidia. in. c. decime. xvi.
q. i. allegans ſanctū Tho. dicit. ꝙ nō obſtan
te cōſuetudine debētur decime. Et ꝓ opiniōe
veriſſima canōiſtarū eſt text. ineuitabilis ro/
mani pōtificis ad quē ſpectat determiare au/
ctoritatiue ſacram ſcripturā. tanꝗ ille qui ge
rit vicem dei in terris. in. c. quadrageſima. i fi.
de conſecra. diſt. v. vbi dicit ſic ad verbū. iube
mur autē etiā ab oīpotēti deo decimas om/
niū bonoꝝ noſtroꝝ dare. hec ibi. ⁊ doctor ipē
volens euitare iſtū text. infert ei violētiā ſicut
oībus alijs. adeo ꝙ ſi ſcirent loqui facerent
ipm citari in ius pro ſatiſfactiōe violentie. gl.
igitur ſua eſt iſta. Iubemur ab oīpotēti deo
ideſt ab eccleſia. ergo eccleſia eſt oīpotēs de
us. Secunda glo. eſt. iubemur. i. iuſſi fuimꝰ
connumerādo nos fidelibꝰ veteris teſtamē/
ti. propter vnitatē eccleſie eorū ⁊ noſtre. lꝫ nō
ſumus ſub illa obligatiōe ſub qua ipi fuerūt.
ſicut Daniel cōnumerat ſe alijs peccatoribꝰ
dicens. Peccauimus iniqtatem fecimus ⁊c.
Danielis. ix. iſte ſunt pro certo mirabiles. gl.
⁊ videtur ſibijpſi ꝯrius. dicit eīm alibi. ꝙ ſolū
iſraelite continebātur ſub illo precepto. et ꝙ
nos nō ſumus de illis. ⁊ modo vult ꝙ Gre/
gorius annumeret nos cū illis. ⁊ ſic annume
rantur nō obligati cū obligatꝭ. Nō obſtat ſi/
mile de Daniele. quia Daniel ipē poterat di/
cere verū cōnumerando ſe cū alijs peccatori/
bus. iuxta illud. ſi dixerimus quia peccatum
nō eſt in nobis ⁊c. ⁊ alibi. oēs in adā pecca/
uerunt. ⁊ alibi quis poteſt dicere mundū ē cor
meū. ⁊ licite pt qs ſe dicere pctōrē i genere. hic
nulla ē ſilitudo. Iſte ſunt dſtructōes textuū q

ſunt clari. nō ſolutōes. ⁊ ſic ꝑ tales modos dꝫ
ſe reprobaſſe ſplēdētia lumia iurꝭ. Et lꝫ text. il/
le in. c. qdrageſima. intricet ꝑ ipꝫ. tamē iſte ē ve
rus ſenſus illiꝰ tex. Argumētatꝰ eſt ſic Grego/
riꝰ. nos hēmus pceptū dei oīpotentis obli/
gans nos ad ſolutōeꝫ deciaꝝ oim bonoꝝ no/
ſtroꝝ. Volumꝰ nos ſtatuere ꝙ in decima anni
affligamꝰ corpora nr̄a. Fuit ergo ſtatutū hu
manū Gregorij amplians ius diuinū. qꝛ pce
ptū diuinū nō intelligebatꝰ ꝙ deberemꝰ nos af
fligere in decima pte anni. ⁊ ſic tex. ille clare ꝓ
cedit. Intellectꝰ aūt aduerſarij ē intricatio. et
Archi. in dic. c. qdrageſima. in ꝟ. iubemur ab
oīpotenti deo. adducit teſtamētū vetus. nō
aūt adducit eccl'aꝫ. Et qꝛ miratꝰ doctor ipſe ꝙ
canoniſte velint. ꝙ preceptū de ſanctificando
ſabbatum per mortem chriſti ſit mortuū. nō
autē ſic volunt de precepto decime. ⁊ canoni/
ſte mirātur de ipſo quomō argumētetur de p/
cepto ceremōiali ad iudiciale. quia ipſe affir/
mat ꝙ preceptū de decima eſt iudiciale. ⁊ ſan/
ctificatio ſabbati eſt ceremōiale vt etiaꝫ affir/
mat Nicolaꝰ de Lyra. Exodi. xx. Sꝫ miratur
etiā canoniſta de ipo. ꝙ etiā ſi opinio ſua eſſet
vera quā tamē negat canōiſta. cū loco ſabba/
ti obſeruetur dies domīca. ⁊ cū ꝯſuetudo non
poſſit abrogare iſtū cultum diuinū vt ipſe vi
detur ſentire. ⁊ tamen vult ꝙ decima q hodie
ſꝫ ipm ē inſtituta ꝑ eccl'iam in locū dcime que
dabatꝰ leuitis. poſſit abrogari ꝑ ꝯſuetudineꝫ.
⁊ tamē tempore leuitaruꝫ erat inabrogabilis
cū in ipa ꝟſetur honor dei. et recognitio vni/
uerſalitatis dominij. ⁊ ꝙ terrena ptās ſit ſub
iecta eccl'iaſtice. Et quia dicit aduerſarius ꝙ ſi
clerici ſunt diuites nō debentꝰ ipis decime ꝑ id
quod ſcribitur Nūeri. xviij. nihil alid poſſide
būt decimarū oblatiōe cōtenti. ex quo videtur
ꝙ cū clerici habeāt alia bona debeāt carere de/
cima. Ad h rn̄detꝰ ꝙ in diuiſiōe terre ſancte. ni
hil debuerūt habere clerici ſicut alie tribꝰ. ſꝫ de
buerūt eſſe contēti decimis. ſꝫ ſi alias offerentꝰ
eis vel acquirerent iuſto titulo bene poterant
poſſeſſiōes hr̄e. Leuiti. c. vlti. nec lꝫ eis aufer/
re quātūcūqꝫ ſint diuites vel mali. c. tua. de de/
ci. pro hoc facit ꝙ oīe donū ſiue a deo acqui/
ratur ſiue ab impio ſequente deū. decꝫ eſſe mā
ſurū. regl'a decet. de regu. iurꝭ i. vi. nec dicatur
ꝙ in pcepto de deci. ſint duo capita. vnū affir/
matiuū. alid negatiuū. ⁊ ſic clici nō dnt appro

bare affirmatiuũ ſine negatiuo. qꝛ nihil debet
poſſidere. ſed dicendũ ꝙ affirmatiuũ habet p̄
ceptũ. negatiuũ nõ. Leuiti. xxv. ⁊ xxvij. Eze
chie. xlv. ⁊ ſic p̄ceptuꝫ negatiuũ nõ fuit perpe
tuũ. ſed affirmatiuũ ē perpetuũ. qꝛ nõ reꝑitur
immutatũ. ⁊ in h̊ cõueniũt oẽs ſcti doctores.
⁊ ꝑ illð preceptũ negatiuũ videtur potius de
us inhibuiſſe auariciã. ⁊ cupiditatẽ ꝗꝫ poſſeſ/
ſionẽ. vt colligit̃ Nũeri. xviij. ⁊ glo. ſuꝑ illud
Deute. xviij. nõ habebũt ſacerdotes ⁊c̃. ð̃t in
veteri ⁊ in nouo teſtamento miniſtrꝫ altarꝫ p̄
ceptũ eſt de oblationib⁹ ⁊ de decimis viuere.
nec terrenis poſſeſſiõib⁹ acquirendis inhiare.
hec ibi. Et ideo eſt prohibitũ cl'icis conducere
poſſeſſiões laicorũ cauſa lucri ⁊ cupiditatis.
text. ⁊ glo. in. c. fi. lxxxvj. diſt. in. c. j. lxxxviij.
diſt. Itẽ veritate cõſiderata clerici nihil poſſi/
dent tanꝗꝫ ꝓpriũ. ſed eccleſie. Unde res eccle/
ſie non facile alienãtur. vt in ti. de reb⁹ eccleſie
nõ alie. ⁊ nunꝗꝫ p̄t eſſe ſufficiẽs cibus ĩ domo
dei. quia q̃ntũcunqꝫ opulẽta ſit nũꝗꝫ tñ hoſpi
talitati generali ⁊ neceſſitati oĩm pauperũ eſt
ſufficiẽs ad prouidendũ. ⁊ ideo imꝑator. in. l.
priuilegia. C. de ſacroſanc. eccle. dicit. oẽs cle
ricos eẽ pauꝑes. ad idẽ text. in. c. quoniã. xvj.
q. j. qui vult alios reprobare oportet primo ꝙ
multa viderit. Preterea videtur ꝙ hec oppo/
ſitio ſit multũ debilis. q̃d eñ ſi teſtator heredi
tatẽ ſuã diuidat. ⁊ vnũquẽqꝫ portione ſibi aſ/
ſignata velit eſſe ꝯtẽtũ. ⁊ nihil vltra de ip̃a he
reditate habeat vel poſſideat. demũ vn⁹ filioꝝ
alteri fratri ſuo ꝑtem ſuam det. vel in teſtamẽ/
to relinquat. Nũquid dices ꝙ nõ lꝫ alt'i fratri
hãc portõem recipere vel habere. vtiqꝫ h̊ nun
ꝗꝫ dicẽdũ ẽ. ſꝫ iſte ẽ ſenſ⁹ ꝙ ex vi teſtamenti pa/
tris. ſiue diuiſiõis ab eo facte. portiõe ſibi aſſi
gnata debeat eſſe ꝯtent⁹. nec vltra petere. non
tamẽ videt̃ ꝙ ꝑ h̊ nõ poſſit r̃cipe ſi ſibi ab alio
cõferat̃ v'l al's iuſte acq̃rere ꝑtẽ ſuã. ⁊ ſic ꝯcludi
tur ꝙ lꝫ cl'icꝫ debeãt̃ decĩe nõ ꝑ h̊ fiũt ĩcapaces
ad alia acq̃rẽda. Mõ qꝛ ĩ multꝫ deficit tracta/
tus ſu⁹. ſtatui ꝑ nũc oñdere aliq̃s paſſus ĩ q̃b⁹
deficit q̃s nõ d'clarauit. q̃ de neceſſitate erãt de
clarãdi. ſi volebat reprobare canõiſtas. ⁊ poſt
ea alios paſſ⁹ ĩ q̃b⁹ errauit. ⁊ vltĩo oñdã ꝙ fru
ſtra laborauit. ⁊ ꝙ p̄t dicere illð euãgelicũ. to/
ta nocte piſcati fuim⁹ ⁊ nihil cepim⁹. In ſuo
tractatu p̄ſuppoñit ſꝑ vnũ q̃d canõiſta negat.
⁊ tñ nõ probauit. Dicit eñ ꝙ eccl'a fecit prece
ptũ d' nouo ad ſilitudinẽ p̄cepti diuini veterꝫ.
ꝙ decĩe ſoluerẽt̃. ⁊ canõiſta d̃t ꝙ iura loq̃ntia
in mat'ia ſũt declaratoria antiq iurꝫ. nõ edito/
ria noui. ſꝫ eccl'ia ſolũ ſtatuit q̃b⁹ cl'icꝫ debeant̃
hodie. ⁊ addit penam nõ ſoluẽtib⁹. debebat g̊
oñdere ipſe ꝙ eẽnt editoria noui iurꝫ. qꝛ inter
iſta ẽ magna drñа. debebat etiã declarare ſi illi
tres doctores Hiero. Ambro. ⁊ Aug. ſcp̄ſerũt
in materia deciaꝝ añꝗꝫ eccl'ia p̄cipet. aut poſt.
⁊ ſi eccl'a fecerat p̄ceptũ de decĩs añꝗꝫ doctores
illi ſcriberẽt. q̃ noĩe vocat⁹ fuit ille roman⁹ põ/
tifex q̃ p̄m⁹ iſtituit decĩas. ⁊ q̃re p̄fati doc. nõ
fecerũt aliquã mẽtõez de p̄cepto eccl'ie. ſꝫ ſolũ
fundarũt ſe ſuꝑ p̄cepto veteri. ⁊ q̃re vult ip̃e ar
gumẽtari iſto mõ. ſi decĩe hodie eẽnt de p̄cep/
to diuĩo obligãte. fieret aliq̃ mẽtio ĩ actib⁹ apo
ſtoloꝝ. ⁊ ꝙ canoniſta nõ poſſꝫ dicere ſic. ſi de/
cime eẽnt ſolũ hodie de p̄cepto hũano. docto/
res ip̃i facerẽt aliquã mẽtõez. vel ſi p⁹ doc. ec/
cleſia p̄cepit oĩno videt̃ ꝙ doctores illi fuerĩt
falſarij. cũ nõ hñtes ꝑtãtẽ legis ꝯdẽde adduce
bãt p̄ncipal'r ꝑ ſua ꝯfirmatõe legẽ abrogataꝫ
tãꝗꝫ viridẽ ⁊ obligãtẽ. l. fi. ff. d' fal. ⁊ iſtð videt̃
magnũ incõueniẽs dicere. ⁊ iõ oꝑtebat bñ de
clarari. Debuit etiã al'r enucleare tex. btĩ Au/
guſ. ĩ. c. maiores. xvj. q. vij. ſcꝫ de q̃b⁹ maiori/
bus loq̃t̃ ip̃e. ⁊ in q̊ ſecl'o fuerĩt illi maiores q̃
ſoluebãt decĩas. cũ de⁹ ipſe ꝯq̃rat̃ Malachie.
iij. ꝙ nõ ſoluant̃. ⁊ de q̊ ceſare loq̃t̃ Auguſ. qꝛ
fuerũt multi ceſares. Et an poſſit loq̃ Aug.
de ceſare q̃ fuit ĩmediate p⁹ mortẽ chr̃i. Debu/
it etiã ab eo declarari. ꝙ cũ ꝯſuetudo potuerit
f̃m eũ deobligare debẽtes ſoluere. q̃ in h̊ m'lta
v̓ba effudit. an illi debẽtes ſoluere decimas de
obligati p̄textu lõgiſſime ꝯſuetudĩs. erãt ob/
ligati ſoluere tãꝗꝫ ſinguli. aut tanꝗꝫ vniuerſi.
⁊ ſi tãꝗꝫ ſinguli. q̃ñ ſingulares ꝑſone poſſint
inducere ꝯſuetudinẽ q̃ eſt lex nõ ſcp̄ta. ⁊ q̃ñ
popul⁹ poſſet ſcire q̃d nõ ẽ. Preterea ſi eccl'ia
inſtituit in lege noua ꝙ popul⁹ ſoluat decimã
miniſtris noui teſtamenti. qꝛ miniſtri noui te
ſtamẽti maioris dignitatꝫ ſunt ꝗꝫ miſtri vete/
ris teſtamẽti. vt ꝓbat apl's. ij. ad Corin. iij. et
aduerſari⁹ d̃t ꝙ p̄ceptũ veteris legis ſe exten/
dit ad hoĩes noue legis ꝑ humanã aſſumptio
nẽ. ⁊ deus ita hodie affligit̃ ⁊ iraſcit̃. ⁊ mittit
multa mala ſicut t̄ꝑe antiquo. ſi nõ ſoluunt̃ de
cime. ⁊ hoc nõ negat ipſe. q̃re ergo hodie tale
p̄ceptũ de quota decime ſit abrogabile ꝑ con

ſũetudinẽ contrariã. ſm qd ↄcludit doc. ipſe
p multa vba. cum olim nõ eſſet abrogabile. ğ
miniſtri noui teſtamẽti ſunt deterioꝝ ↄditõis.
ꝛ ẽ eadẽ rõ rſpectu dei q̃ erat tpe antiq̃. ꝛ extẽ/
ſio fit cũ eiſdẽ q̈litatibꝰ. l. legẽ. C. loca. ꝛ ſubro
gatũ ſapit naturã eiꝰ in cuiꝰ locũ ſubrogatur.
ſm iura nr̃a. Iſta om̃ia fuiſſent pulcerrima ſi
fuiſſent declarata. ꝛ digna quolibꝫ ſublimi in
genio. ſꝫ forte nõ curauit ne canõiſta ex talibꝰ
declaratiõibꝰ ſumeret argumẽtũ contra ipm.
ſꝫ ſpero ꝙ in futurũ declarabit. ꝛ canoniſta vi
debit ſuas declaratiões. ¶ Nõ deueniamus
ad paſſus in q̈bꝰ errauit. ꝛ vt puto incidit ipe
in illd carmẽ Cathonis. Turpe ẽ doctori cuꝫ
culpa redarguit ipm. qꝛ in vna matia volens
alios reprobare dꝫ eſſe ipe incõuicibil'. adeo ꝙ
aduerſarijs impõat ppetuũ ſilentiũ. q̈s ergo
dicere potit ſuas reprobatões eẽ veras. ſi ipſe
merer̃ repħẽdi in eadẽ matia. ꝛ nũc ſolũ ꝑpter
breuitatẽ tpis oſtendam aliq̈s errores ſuos.
ꝛ alios qꝛ nõ ſunt pauci reſeruo in tp̃s qñ con
tra ipm latiſſime ſcribã. qꝛ nũc ſolũ ſub ↄpen/
dio loq̈r. Dicit em̃ ipe ex intẽtione cancellarij
pariſieñ. ꝙ om̃is lex hũana ẽ abrogabilis p cõ
trariã ↄſuetudinẽ. adeo ꝙ nõ poſſꝫ inueniri mo
dus ꝙ nõ abroger̃. ꝛ ĩ nõnull' locꝭ vt video hꝫ
iſtũ cãcellariũ p ſua auriga. ſi ego crederem ꝙ
cãcellariꝰ deberet deſtruere iura nr̃a. ꝛ cõmẽta
tores excellẽtiſſimos. pniaꝫ agerẽ grauiſſimã
pro om̃i etate mea fruſtra cõſumpta in ſtudio
iuris. cũ potius debuiſſem dare opam libris
cancellarij pariſieñ. In opuſculo pleno oſtẽ
dam ꝙ populi ciuitatũ poſſunt cõdere ſtatu/
tũ inabrogabile. quod ſi oſtẽdero putabo ſuf/
ficienter oſtẽdiſſe argumẽtando a miori potẽ/
tia. ꝙ ſupmi principes pñt condere legem in/
abrogabilẽ. nec aduertũt ipſi ꝙ alid eſt loqui
ꝙ ↄſuetudo inducar̃ ↄtra auctoritatẽ legis ſu
perioꝝ. Alid ꝙ inducar̃ ꝫ diſpoſitũ a lege. iſti
termi ſunt ĩcogniti ðridẽtibꝰ iuriſtas. ꝛ volũt
ipos rpꝛobare p argumẽta ſophiſtica. ꝛ corol
laria. ꝛ p añcedẽs ꝛ ↄſeq̈ns. p termĩos iurꝭ ꝛ p
leges ꝛ canões rpꝛobãr̃ iuriſte. nõ alir̃. ðr etiã
ꝙ oĩs lex hũana abrogar̃ p ↄſuetudinẽ. nec ðr
corruptela niſi inq̃ꝫtũ lederer̃ ius narale. vl' di/
uinũ. ſed ꝙ hoc ſit falſuꝫ adducit̃ tex. in. c. cuꝫ
venerabilis. de conſuetu. in. c. meſſana. ð ele/
cti. que iura appellant talẽ conſuetudinẽ que ẽ
ſacrꝭ canõibꝰ inimica corruptelã. ĩ. c. ad abolen

dã. ð filijs pſbyꝝ. in. c. aquã. de ↄſecra. eccle. vel
alta. ꝛ in multis alijs locis. ħ eſt etiã ↄtra glo.
ꝛ doc. in. c. j. de ↄſtitu. ĩ. vj. vbi ↄcludir̃ cõir̃. ꝙ
vbi ius cõe reſiſtit cõſuetudini. eiꝰ irrõabili/
tatẽ declarãdo vel ipaꝫ improbãdo. tũc noua
ↄſuetudo ꝫ illd ius iduci nõ p̃t. cui ẽ ergo ma/
gis credẽdũ. cũ ipe dicat in ſuo tractatu ꝙ in
his q̃ ptinẽt ad iuriſtas magis ẽ eis credendũ
q̃ꝫ alijs. Dicit etiã ipe ꝙ ſi papa facit ↄſtitutõ
nẽ in cõcilio vel cũ ↄcilio. ꝙ ↄciliũ ↄſtituit ſeu
ↄfirmat illã ↄſtitutõꝫ. illd ẽ falſũ ꝛ ꝫ oĩa iura.
qꝛ ſemp qñ papa facit ↄſtitutõꝫ in ↄcilio ðr ſic.
ſacro approbante ↄcilio. c. ſacro. de ſentẽ. exc.
ꝛ in multꝭ locis in libro clemẽ. ꝛ inter ↄfirma/
re ꝛ approbare ẽ lõga drña. qꝛ cõfirmatõ ẽ ma
nifeſtũ ſignũ ſupioritatꝭ. Bal. in. l. fi. C. ð le/
gi. ꝛ eſt tex. ſin. in. §. interim. in auctẽ. de defen.
ciuita. ſed bñ papa tanq̃ꝫ ſupior confirmat cõ
ſtitutões concilij. Hoſtieñ. in. c. q̈liter. de elec.
Cardi. in. c. ſignificaſti. eo. ti. ſed forte ipſe do
ctor eſt in illa opiniõe ꝙ ↄciliũ ſit ſupra papã.
ſcribat ipe ꝛ videbit q̈d ſciant dicere canõiſte
in hac materia. ſufficit ꝙ nunq̃ꝫ reperiet papã
dicẽtẽ ꝙ cõciliũ cõfirmat ſuas ↄſtitutiões. ħ
eſt etiã cõtra ſupſcriptionẽ in. c. ad apoſtolice.
de re iudi. in. vj. vbi ðr. preſente cõcilio. nõ ðr
confirmãte illã ſententiã. ꝛ ꝫ tex. illũ. p quem
dicũt ibi doct. ꝙ cõcilium gñale nõ hꝫ aucto/
ritatẽ cõtra papã. ſꝫ potius aſſiſtit ſibi tãq̃ꝫ cõ
ſulẽs excepta cauſa herer̃ illiꝰ pape. c. ſi papa.
xl. diſt. Errat etiã quãdo ðt ꝙ cõciliũ captum
cũ papa eſt aliquomõ quid maius papa tan/
tũ. quia totũ ẽ maius ſua parte. vult ergo ipe
ꝙ qñ cõciliũ eſt ↄgregatũ totũ. ꝙ ibi papa ſit
tanq̃ꝫ pars. hoc ẽ falſum. qꝛ papa ẽ caput ↄci
lij nõ pars. c. nouit. de his que fi. a prela. Que
ro ab eo ſi eſt tanq̃ꝫ ps in cõcilio. que ẽ ratõ ꝙ
ad ipm ſolũ ſpectat cõgregatio cõcilij. diſſolu
tio. ꝛ tranſlatio. adeo ꝙ cõciliũ ſine ſui aucto
ritate cõgregatũ dicir̃ potiꝰ cõuẽticulũ q̃ꝫ cõci
liũ. xvij. diſ. p totũ. ğ maior ptãs ẽ apd mimaꝫ
ptẽ corpis q̃ꝫ apd maiorẽ. voluit dicere ſic ſꝫ de
fecit. ꝙ ↄſtitutio facta a papa ĩ ↄcilio cũ appro
batõe ↄcilij ẽ maioꝝ auctꝭ q̃ꝫ ↄſtitutõ fcã a ſolo
papa. ꝛ ex ħ ĩfert ꝙ cũ totũ ſit maiꝰ ſua pte. nõ
p̃t vl' ñ ↄgruit ita facile tollere ↄſtitutõꝫ ↄcilij.
pͥma ps ẽ falſa. qꝛ ꝫ tex. ꝛ gl'. ĩ. c. vbi picl'm. ĩ v.
ↄcilio. ð elec. ĩ. vj. imo ðt tex. ĩ ũc. gl'. ĩ cle. nero
mãi. ĩ v. ĩferiorẽ. de elec. ꝙ ↄciliũ tãq̃ꝫ ĩferiꝰ nõ

p̄t tollere ꝯſtitutõez pape. ⁊ iõ ꝺt tex. ĩ. c. ſigni/
ficaſti. ꝺ elec. ꝙ papa ē ſup̄ oĩa ꝯcilia. ⁊ ſumũt
robur a papa. ⁊ ꝺt ſingulr̄ glo. in cle. j. de regu
la. ꝙ papa cũ ꝯcilio nõ p̄t iponere legem pape
futuro. Secũdũ etiã nõ tenet. q2 videm⁹ q̃ti/
die in reſcriptis aplicis ꝙ papa derogat ꝯſtitu
tiõib⁹ ꝯciliȷ̈. g̃ facile tollit. nec ē p̄ſumẽdũ ꝙ tã
tus p̄nceps faciat qꝺ de iure fieri non poſſit.
Errat etiã dñ ꝺt ꝙ A. vel B. ſit papa. ⁊ ſic ſup̄
mã habeat p̄tãtẽ nõ ē ex iſtitutõe diuia. Vñ ſo
lus btũs Petr⁹ illo mõ fuit papa. ex q̃ infert
ꝙ ab eo p̄t auferri obediẽtia p ꝯſuetudinẽ. h̄ ē
cõtra determiatõez eccl'ie in. c. ad aplice. de re
iudi. in. vj. vbi ꝺ2 ſic ad ꝟbũ. Cũ Jeſu chr̄i vi
ces licet imeriti teneam' in terris. nobiſq3 ĩ btĩ
Petri pſona ſic dictũ. qꝺcũq3 ligaueris ⁊c̃. h̊
eſt etiã ꝯ̄ extrauagãtẽ Bonifatȷ̈. viȷ̈. q̇ icipit
vnã ſanctã. vbi ꝺ2 ꝙ autoritas pape ē diuia.
q2 ore diuino petro ſuiſq3 ſucceſſorib⁹ data ē.
ergo A. vel B. ē papa ex inſtitutõe diuia. nõ
ſolũ btũs Petr⁹. Ad idẽ tex. in. c. q̄nto. de trãſ
la. p̄la. ⁊ ibi ꝺt Jnno. ꝙ ꝯ̄ ſup̄mã p̄tãtez pape
nõ currit p̄ſcriptio. q2 illa ē a deo. g̊ imutabil'.
Dicũt etiã ibi docto. ꝙ chr̄i ⁊ pape ē idẽ tribu/
nal ⁊ ꝯſiſtoriũ. facit tex. in. c. nouit. ꝺ iudi. Di
cit etiã ex intentiõe Scoti ꝙ nulla pena cano
nica q̃ nõ ē iflicta a papa ꝯdẽte ius icurrit̄ ipſo
iure. nec ꝓpt̄ argumẽta exponentiũ canones ſi
ue a ſili. ſiue a ꝯ̄r. o ſenſu. ē aliq̇s aſtrict⁹ pena.
q2 gloſatores p̄nt exponere ius qꝺ ꝯditũ ē. ſ3
nõ ꝯdere nouũ ius p ſuas expõnes. ⁊ ſi in vno
caſu rep̄it̄. nõ itelligit̄ iflicta in alio caſu ẽt ſili.
q2 ſi papa voluiſſet ita iflexiſſ3 h̊ ſic ibi. hec ip̄e
ex intẽtiõe Scoti quẽ refert ad ſuũ ꝓpoſitũ ꝯ̄
iuriſtas. Et ſic colligo ex ꝟbis ſuis ⁊ ex rõne
ſua. ꝙ nõ ē recedẽdũ a ꝟbis legis. nec debem⁹
trahere legẽ ad aliũ caſuz q̄3 ad exp̄ſſuz. q2 tũc
illud eẽt ꝯdere ius nouũ. nõ aũt exponere. ⁊
licet ꝯtra h̊ dictũ poſſem multa adducere. q2 ĩ
hac materia ſunt mlta cõmẽta ſcripta p nr̄os
doctores. l3 Scot⁹ ⁊ ip̄m referens ſe cito expe
dierit. tamẽ ꝓ nunc ſum cõtentus his pauc͛.
Bal. in. l. om̄es populi. ff. de iuſti. ⁊ iure vult.
ꝙ ſi ſtatutũ dicit ꝙ ſi aliquis pcuſſerit aliquẽ
cum claua ferri. puniat̄ pena dupli. ꝙ ſi aliq̇s
percutiat cũ inſtrumẽto alio eque graui iudex
poteſt punire pena dupli. ⁊ iudex dicit Bal.
non ſolũ de iure cõmuni poteſt ꝓcedere de ſi/
milibus ad ſimilia. l. nõ poſſunt. ff. de legi. ſed

etiã de iure municipali. l. de quibus. ȷ̈. reſpon
ſo. ff. de legi. ⁊ dixit Bal. in. l. illud. C. ꝺ ſacro
ſanc. eccle. ꝙ illa dicuntur ſimilia in quib⁹ eſt
eadem ratio vel maior. l. nõ ſolũ. §. qui primi/
pilũ. ff. de excuſa. tuto. ⁊ tunc nõ dicitur ꝓprie
extenſio. ſed hoc ineſt de iure. allegat glo. ſing.
in. c. j. ꝺ tempo. ordi. in. vi. ⁊ eſt tex. ſinglaris.
ibi per Bal. in. l. his ſolis. C. de reuo. donati.
ꝙ pro exp̄ſſo habetur illud in q̊ eadem ratio
reperitur etiã in penalib⁹. quod etiã procedit
in ſtatutis ſm Bal. ibi. ⁊ Abb. in prohe. Gre
go. vult ꝙ conſtitutio penalis loquens de im
peratore habeat locũ ĩ papa propter idempti/
tatẽ rationis. ⁊ glo. in clemẽ. j. de reſcrip. in ꝟ.
preſidentes. vult. ꝙ illa conſtitutio penalis
loquens de religioſis habeat etiã locum in ſe/
cularibus prelatis. ⁊ ibi per Cardina. ꝙ cõſti/
tutio penalis extendatur ad caſum eiuſdẽ ra/
tionis. Scotus qui loquitur in materia pc̃a/
li poſſet aliquo caſu ſaluari. ſed dictũ doctor3
referẽtis illũ ad materiã decimarũ minime ne/
quaq̄3. Et dum dicit de contrario ſenſu. ego q̃
ro. dicit lex ꝙ nõ extantibus filȷ̈s maſculis fi
lie femie ſuccedent matri ab inteſtato. vtrũ ex
tantibus maſculis excludãt̄ femĩe. dic3 Sco/
tiſta ꝙ nõ. q2 nõ debet. gloſator p contrariu3
ſenſu3 p̄uare filiam ſucceſſione. quia ſi legiſla
tor voluiſſ3 hoc expreſſiſſet. ⁊ tamẽ noſtri do/
ctores tenent contrariũ. per rationẽ ꝙ deus ⁊
natura nihil agunt fruſtra. Preterea dñ ꝺt ꝙ
gloſatores poſſunt exponere ius qꝺ cõditũ ē
ſed non condere ius nouũ. hoc facit ꝯtra ip̄3.
q2 poſtq̄3 poſſunt exponere ius qꝺ cõditũ eſt
exponendo ꝙ nõ eſt dare rationem diuerſita/
tis inter iſtũ caſum ⁊ illum. tunc exponunt et
nõ condũt ius nouũ. Nã legiſlator docuit do
ctores ⁊ iudices ita debere facere. text⁹ eſt ad
que3 nõ aduertit ſcotiſta. in. l. nõ p̄nt. ff. de le/
gi. ⁊ in. l. a titio. ff. de ver. obliga. dicit iuriſcõ/
ſultus. ꝙ debemus decidere iſtũ caſum ſicut il
lũ quãdo rõ diuerſitatis reddi non p̄t. Quã/
tũ ad vltimũ ꝙ fruſtra laborauerit dicẽdũ ē. ꝙ
poſito ⁊ nũq̄3 admiſſo ꝙ opĩo ſua ē ꝟa ꝙ mi/
rãdũ ē ꝙ ꝯcludit t'le3 ꝺcimã poſſe tolli ꝯſuetu/
die. cũ cõis opĩo noſtro2 docto2 teneat con/
traiũ. ꝙ aliquis non poſſet ſe tueri aliqua pre
ſcriptione temporis. ꝙ non teneatur ad ſolu/
tionẽ deciarũ. ⁊ cũ iſta materia ſit iur3 nr̄i vic3
an aliq̃ caſu ꝓcedat p̄ſcp̄tõ. vult ip̄e ꝺcidere ꝯ̄

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

opionē iuriſtaꝝ. ⁊ ꝯtra iuriſcōſultū i .l.mīme. ff.ð legi.q̇d ḡ opabit̄ ſua noua opio. dicet for te ipē. ego ꝯcludo ſic. qꝛ fūdāt ſe ſup falſo fūda mēto. cū credāt ꝙ decime hodie ſint in p̄cepto de iure diuino. ⁊ ideo talis decima ē inabroga bilis ſblato fundamēto. ḡ ſua opio remāet er ronea. nō credo q̄ꝫ tū ad h̄ ꝙ poſſꝫ alið dicere. ſꝫ nr̄i doctores nō mouēt̄ h̄ fūdamēto tm̄. ſed alio. ⁊ lꝫ eēt ſblatū vnū qð tū ē falſuꝫ. tū rema net alið. ꝙ ſicut nō p̄t q̇s ſe tueri aliq̄ p̄ſcp̄tiōe aduerſ⁹ rēpublicaꝫ vt nō ſoluat de p̄dijs ſuis p̄ſitatōes ſeu tributa. ita nec aduerſ⁹ eccl'iaꝫ q̇n ſoluat decimas debitas de p̄dijs. Iſta de/ ductio nō p̄t euitari ꝑ ea q̄ h̄nt̄ i .l.fi. C. ð ſacro ſanc.eç. ē gl'.no.i.c.j. de i inte. reſti. q̄ voluit ꝙ i fauoꝛabilib⁹ reſpublica ⁊ eccl'ia eq̇parent̄. q̄ al legat optimū tex. ⁊ ē text. i t̄mis i.c.placuit.§. poꝛro. xvj.q.iij. dicet aduerſari⁹. ille ē tex. gra tiani. ⁊ ego dicā ꝙ oñdat ꝙ i h̄ ſit gratian⁹ re/ ꝓbat⁹. credit̄ gratiano ſi ꝓbat. ſicut credit̄ alij doctoꝛi ꝓbāti. ⁊ h̄ ꝓbat ſatꝭ. ⁊ idē tenet ibi Ar chidi. ⁊ doc. cōit̄ i.l.ꝯperit. C.ð p̄ſcrip.xxx.an. argumētādo a ſīlitudīe rōnis. qꝛ eccl'ia eq̇pat̄ reipublice vt ſ̄. dictū ē. ⁊ i adiutoꝛiū eccl'e poſ ſum⁹ adducere leges. c. ſi adiutoꝛiuꝫ. x. diſt. ⁊ Archi. in.c.q̇cūqꝫ. xvj.q.vij. ðr. ꝙ p̄diales de cime debent̄ ex p̄cepto nulla obſtante ꝯſuetu dine. ⁊ h̄ facit iterp̄tatio papalis. Et ꝙ nō tol lant̄ decime aliq̄ p̄ſcriptōe ſeu ꝯſuetudīe etiaꝫ ſi ſua opio falſa eēt ꝟa ꝓbat̄ ꝑpt̄ innūerabilia iura ātiq̇ſſima. antiq̄. moderna. ⁊ modernio/ ra. q̄ facta ſunt i hac materia. ⁊ nō ſolū ſūt fa/ cte ſp̄ales Rubꝛice. ſꝫ i innūerabilib⁹ locꝭ coꝛ poꝛꝭ iuris ſb alijs rubꝛicꝭ ſunt iura i q̇b⁹ papa mādat terribil'r vt decime ſoluant̄. etiā nō ob ſtāte aliq̄ appellatōe. ex q̇b⁹ ꝯp̄hendit̄ intentio pape. ꝙ vult ſua iura debere obſeruari nec ab/ rogari. al's eluſoꝛia eēt ſua ptās. q̄ a deo ē ime/ diate. ſi nō poſſet facere ꝙ iura ſua nō abroga rētur a ſubditis. ⁊ ſi iſta ē materia poſitiua hu mana ſꝫm ipm. det̄ q̇ſo alia materia in q̄ roma ni pōtifices ſcripſerint tot iura diuerſis tp̄ib⁹ cū minis. cēſuris. ⁊ maledictōib⁹. ⁊ etiā etate nr̄a emanarūt a ſede ap̄lica reſcripta in mate/ ria decimaꝝ. Nō eſt ergo mirū etiā milies h̄ p̄/ ſuppoſito ꝙ ſua opio eſſet vera. ꝙ decime ſint mere de iure hūano poſitiuo. ſi ē inabrogabi/ le tale ius. neſcio ego inuenire poſitiuā mate/ riā in iure in q̄ romani pontifices tot iura ful/

minauerint. vt ita loq̄r cū penis ⁊ cēſuris. vt in materia decimaꝝ. imo oēs doctores ſcti di/ cūt ꝙ nō ſoluētes peccāt moꝛtal'r. ex q̇b⁹ ꝯclu ditur ꝙ aduerſari⁹ canoniſtaꝝ fruſtra laboꝛa uit. qꝛ etiā ſi ſunt de iure hūano ſꝫm ipꝫ ſunt i/ abrogabiles. ⁊ iſta rō apð me ꝯcludit. ꝙ ſint ð iure diuīo hodie obligāte. ꝙ romāi pōtifices fecerīt tot iura declaratoꝛia in hac ma'tia deci'a rū. cū tot penis ⁊ maledictōib⁹. ⁊ ꝙ docto. ſcti ita terribil'r ſcp̄ſerint denūciātes mala q̄ gene ri chriſtiano eueniūt pꝛopter decimas nō ſo/ lutas. Et non omitto qð dicunt doctoꝛes no ſtri in cle. cupiētes. de pe. ꝙ papa non poteſt aliquē abſoluere vel alicui remittere ius ſol/ uendi decimas. ſꝫ bene p̄t abſoluere vel remit tere pꝛeſtationē vel actū pꝛeſtandi decimas. ſicut in ſimili ex quo matrimōiū ꝯſummatuꝫ eſt inter fideles neuter pōt abſoluere reliquuꝫ a vinculo cōiugij. licꝫ de comuni conſenſu ſe poſſint abſoluere ab execution e illius tranſe/ undo ad religiōem. dicūt etiā. ꝙ ſi cōfeſſoꝛ iue nit aliquē retinentē decimas nō debet abſol/ uere niſi reſtituat. qꝛ ſtat in cōtinuo pctō moꝛ tali. ⁊ in hoc excedūt mendicātes abſoluētes tales. nec deberēt tradi eccleſiaſtice ſepulture. quia decedūt in peccato notoꝛio. in quo quis ad inſtar heretici poteſt accuſari poſt moꝛteꝫ. ⁊ de hoc an aliquo caſu excuſentur a pctō pꝛo pter dictū ſancti Thome dicā. quādo latius ſcribā in hac materia. Inno. in.c. in aliquib⁹. de deci. vult. ꝙ nō valet cōſuetudo ꝙ non ſol uantur decime. vel minus plene ſoluāt̄. ⁊ mo uetur ꝑ text. in.c. quicūqꝫ. xvj.q.vij. ⁊ docto/ res in.c.ij. de p̄ben. in.vj. dicunt. ꝙ quātūcun qꝫ papa tolleret vt decime per laicos non ſol/ uant̄ nō queritur illð ꝑ laicos vt non ſoluant. per text. in.c. cauſam. de pꝛeſcrip. in.c. cū iam dudum. in fi. de pꝛeben. qui text. deſtruit mul ta ſua verba. ad quē nō aduertit. ⁊ ſic ꝯcludit̄ ꝙ inuanū laboꝛauit. Nō omitto etiā ꝓ ꝯfir/ matōe ꝙ decima ſit iabrogabil'. tex. in dicta ex trauagan. vnā ſanctā. Et quia de tp̄e lucrat⁹ ſum tres hoꝛas iō nō omittā ſcribere nonnul/ los alios ipi⁹ defect⁹. Deficit ḡ q̇n dixit ꝙ p̄ce ptū legis veterꝭ ſe extendit ad hoies noue legꝭ ꝑ hūanā aſſumptōeꝫ. qꝛ in his ꝟbis iplicat cō traditionē. vult em̄ in toto tractatu ꝙ iſtð p̄ce ptū ceſſauerit i teſtamēto nouo. ⁊ poſtea vult ꝙ extendat̄. ſi extendit̄ ergo tp̄e q̄ fuit extēſuꝫ

obligabat ſaltē aliq̄s pſonas. q2 illđ qđ nō ē
nō p̄t extēdi. d2 eñi illđ extēdi q̄ ad obligatōez
q̄ñ obligabat ſolū certas pſonas. vel in certo
caſu tm̄. ⁊ p habēte ptātē extenditˀ ad aliū ca/
ſuꝫ vel ad alias pſonas. ſꝫ abrogatū nō d2 ex/
tendi. debuit eñi iſtā ꝯtrarietatē declarare. Et
alibi vſus ē verbo renouare. Inter extendere
⁊ renouare ē dr̄ña. pro h̄ qđ ſinglˀariter habetˀ
in. l. ſꝫ ſi manēte. ff. de p̄ca. Deficit etiā in alio
dū vult q̄ lꝫ illi p̄mi peccauerīt in nō ſoluen/
do decimas. ſucceſſores tñ nō peccauerūt. q̄a
potuerūt credere bona fide q̄ aliqua cā fuerīt
deobligati q̄ nō tenerentˀ ad ſolutōez. q2 debe/
bat enucleare vtrū mala fides p̄deceſſoris no
ceat ſucceſſori. ⁊ an illi ſucceſſores ſuccedebāt
titulo ſinglˀari vlˀ vniuerſali. Deficit etiā ī alio.
q2 tex. ī. c. decimas. xvj. q. vij. quē ipſe allegat
habꝫ ſm aliq̄s libros. oēs ſcti doctores ꝯme/
morāt dcimas deo dādas. ⁊ ita repitˀ in aliqui
bus libris antiq̄s. ⁊ etiā modernis. ⁊ ita ha/
beo ego in meo decreto. debebat ergo dclarare
de quibꝰ doctoribus loquitˀ text. ille. alqui li/
bri habēt oēs ſcti ſacerdotes. dt ip̄e q̄ intelligi
tur de ſacerdotibꝰ noui teſtamēti. debuit de/
clarare q̄ ſunt illi ſacerdotes q̄ h̄ affirmāt. et q̄
veniāt ibi appellatōe ſacerdotū. Deficit etiā ī
alio. q2 tex. in. c. p̄dicator. xvj. q. j. vult. q̄ pec/
cant mortalr̄ nō ſoluētes decimas. ⁊ ſolū alle
gatˀ auctoritas Hieronimi ⁊ Auguſtini. debu
it declarare q̄re nō allegatˀ auctoritas ecclˀie. ſi
ecclˀa inſtituit h̄. q2 Hiero. ⁊ Augu. nō ſunt ec
cleſia ſꝫ doctores ecclˀe. ⁊ ipſi doctores fundāt
ſe p̄ncipalr̄ ſup p̄cepto veteri. ⁊ tñ ſm ip̄m iaꝫ
erat abrogatū. Deficit etiā in alio. dū allegat
tex. Graciani. xiij. q. j. ī vno loco. ⁊ tñ ibi gra/
cianꝰ adducit mltas autoritatates circa hoc.
quare nō declarauit quō debeant intelligi il/
le auctoritates diuīe. Deficit etiā. q2 nō decla
rauit q̄lˀr intelligatˀ illđ euāgeliū Matth. v.
Nō veni ſoluere legē ſꝫ adimplere. ⁊ ergo chˀs
īpleuit legē de decimis ſoluēdis nō diſſoluit.
⁊ ſup iſto textu fundamētū faciūt aliq̄ canoni
ſte. Deficit etiā in alio. q2 implicat ꝯdictiōem.
Dicit eñi q̄ ſi plebanꝰ indiget q̄ta illa. tūc deci
ma ē in p̄cepto hodie. ⁊ alibi dt q̄ deꝰ iraſcitˀ ſi
nō ſoluitˀ decima plebano p ſe ⁊ p paupbꝰ ſi/
bi ꝯmiſſis. ergo ꝯcluditˀ ꝯ ip̄m q̄ decima ſem/
per erit in p̄cepto. q2 ſemp paupes ſunt indigē
tes. Nec legit in Lūbarda Caroli ⁊ Ludouici
Imp̄atorū. ex quoꝝ verbis apparet decimas
eſſe iabrogabiles. oportꝫ multa legiſſe q̄ vult
alios reprobare. Iſta vt dixi ſunt digna ſub/
limi ſuo ingenio. oportꝫ ergo q̄ ip̄e ꝯponat ali
um tractatū ſolennē. q2 cū iſto nō ſatiſfecit ca
noniſtis. nec illos reprobauit. ⁊ ſic nō ſtabit ī
ocio. ⁊ in ſumma angelica fit vnū argumētū
cōtra canoniſtas. q̄ papa poteſt aliquē exime
re a ſolutōne decimarū. c. nobis. de deci. ergo
nō ſunt de iure diuino. iſtđ argumētū nō valꝫ
vnā muſcaꝫ. vt patet manifeſte nec indiget re
ſpōſione. ⁊ ſic cū talibus argumētis volūt ali
qui reprobare celeberrimos iurꝫ p̄cipes. qui
ſi viuerent nō auderēt in eoꝝ preſentia os ape
rire. Dicit etiā ip̄e ex intētione Alexan. đ ales.
q̄ decima ſemp fuit in p̄cepto inq̄ztū eſt de iu/
re nature ⁊ morali. ſcꝫ inq̄ztū cōſciētia dictat
q̄ deus honorādus eſt đ propria ſubſtantia.
⁊ q̄ aliquota pars ſubſtātie detur ad ſuſten/
tatiōem miniſtrorū dei. ⁊ iſtud facit pro cano/
niſtis. ⁊ doctor ip̄e in ſuo tractatu dicit. q̄ illđ
quod ē ex lege diuina ipſi deo debitū etiam ſi
non ſit fundatū in lege nature ſed ſoluꝫ in di/
uina voluntate. ipſuꝫ eſſet inabrogabile. Di/
cit tamē q̄ hodie hoc nō procedit. hoc conclu
dit contra ipſuꝫ. quia decimā ſibi reſeruauit
deus tanq̄ꝫ debitam. et nunc eſt ille deus qui
erat tūc. ergo durat tale preceptū cū nō reperi
atur mutatū. imo approbatū tanq̄ꝫ morale di
ſcipline. hoc eſt legis ſm ip̄m. Et aliq̄ ex nr̄is
volunt q̄ nō poteſt reddi rō q̄re fuit inſtituta
decima ⁊ nō octaua. quia nō oīm poteſt red/
di ratio. l. non oīm. ff. de legi. quis eñi cogno/
uit ſenſuꝫ dñi aut q̄s conſiliarꝰ eius fuit. ad
Romañ. xj. Nūc iſta ſufficiāt auditores cha
riſſimi proptˀ breuitatē temporis quādo tēpꝰ
dabitˀ videbimꝰ circa alia tacta p ip̄m in ſuo
tractatu an de iure poſſint ſubſiſtere. ⁊ an pro
pter dicta ſua debeāt remanere deſtructa iura
nr̄a ⁊ an fruſtra laborauerīt tot īgenia viroꝝ
illuſtriū ī iure nr̄o. Nolite igitˀ triſtari audito
res chariſſimi ꝓpter illū tractatū. et bono anīo
operā iuribꝰ detꝫ. q2 apđ oēs p̄ncipes ſunt in
p̄cio docti iuriſte. ⁊ vidi ī germania doctos iu
riſtas ab illuſtriſſimis p̄ncipibꝰ ⁊ re ⁊ verbis
honorari. laudo tamē ingeniū cōpoſitorꝫ ipi
us tractatꝰ q2 vere nō caret ſublimi ingenio.
⁊ mos meus fuit ſp de bono dicere bonū.

¶ Finit.